

VERSAILLESTRAKTATEN

Året er 1919, og verden har været kastet ud i en krig, hvis lige aldrig er set før. 16 millioner mennesker er døde, og Europa har fået ar på jord og sjæl. Det er nu op til få høje herrer – jer! – at få dette vanvid til at give mening ved at sikre retfærdighed og en fredelig fremtid i verden. I er samlet i Paris for at forhandle; det bliver vanskeligt, det er der ingen tvivl om, men hvis I ikke kan gøre det, er der ingen, der kan. Verdens skæbne ligger i jeres hænder!

Roller og forberedelse

Alle læser hjemmefra:

- ✦ Udvalgte landes døde og sårede militærpersoner 1914-1918, side 6
- ✦ Krigens samlede udgifter 1914-1919, side 6

Hvis du spiller Brockdorff-Rantzau, læser du:

- ✦ Karakterark – Ulrich von Brockdorff-Rantzau, side 7
- ✦ Kort over Europa 1914 – krigens alliancer, side 8
- ✦ Brockdorff-Rantzaus tale, side 9

Hvis du spiller George Clemenceau, læser du:

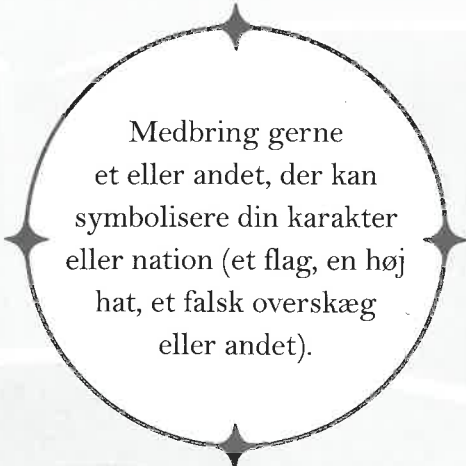
- ✦ Karakterark – Georges Clemenceau, side 12
- ✦ Kort over Alsace og Lorraine 1914, samt tysk ekspansion, side 13
- ✦ George Clemenceaus tale, side 14

Hvis du spiller Lloyd George, læser du:

- ✦ Karakterark – Lloyd George, side 15
- ✦ Kort over Afrika 1914 med kolonier, side 16
- ✦ Lloyd Georges tale, side 17

Hvis du spiller Woodrow Wilson, læser du:

- ✦ Karakterark – Woodrow Wilson, side 19
- ✦ Kort over samtidens opfattelse af befolkningsgrupper i Europa 1918, side 20
- ✦ Woodrow Wilsons 14 punkter, side 21

Medbring gerne et eller andet, der kan symbolisere din karakter eller nation (et flag, en høj hat, et falsk overskæg eller andet).

Udvalgte landes døde og sårede militærpersoner 1914-1918

(Tallene er behæftet med stor usikkerhed.)

Land	Indkaldte 1914-1918 i millioner	Døde i millioner	Sårede i millioner	Døde og sårede i forhold til de indkaldte (i procent)
Frankrig	8,4	1,4	3,5	58 %
Storbritannien	8	0,9	2	36 %
Italien	5,3	0,5	1	28 %
USA	4	0,1	0,2	7,5 %
Tyskland	13	1,8	4	45 %
Østrig-Ungarn	9	1,5	2	39 %

Kilde: M. Ferro: *The Great War 1914-1918*, London, 1973.

Krigens samlede udgifter 1914-1919

Ententen

Land	Udgift
USA	32.080.266.969 \$
England	44.029.011.868 \$
Canada	1.665.576.032 \$
Australien	1.423.208.040 \$
New Zealand	378.750.000 \$
Sydafrika	300.000.000 \$
Indien	601.279.000 \$
Øvrige engelske kolonier	125.000.000 \$
Frankrig	25.812.782.800 \$
Rusland	22.593.950.000 \$
Italien	12.313.998.000 \$
Belgien	1.154.467.914 \$
Serbien	399.400.000 \$
Rumænien	1.600.000.000 \$
Grækenland	270.000.000 \$
Japan	40.000.000 \$
I alt	145.287.690.622 \$

Centralmagterne

Land	Udgift
Tyskland	40.150.000.000 \$
Østrig-Ungarn	20.622.960.600 \$
Tyrkiet	1.430.000.000 \$
Bulgarien	815.200.000 \$
I alt	63.018.160.600 \$

Samlede udgifter i alt: 208.305.851.222 \$

Kilde: H. Jensen-Tusch og J. Lindbæk: *Verdenskrigen V*, Gyldendal, 1922.

Karakterark – Ulrich von Brockdorff-Rantzau

Navn: Ulrich Graf von Brockdorff-Rantzau

Nationalitet: Tysk

Alder: 50 år (født 29. maj 1869)

Personlighed: Dreven diplomat, der lægger vægt på realpolitik og princippet om magtbalance. Tilhænger af en form for demokrati: "Democracy did not mean the rule of the masses as such; only the very best men should rule and lead."

Baggrund: Uddannet sagfører. Ulrich tjente i den prøjsiske hær fra 1891 til 1893, men måtte træde af med en skade. Blev derefter diplomat i det tyske udenrigsministerium og var blandt andet ambassadør i Danmark fra 1912 til 1918, hvor han sørgede for handel med tyske kul for danske fødevarer. Ulrich var derudover i 1917 med til at smugle Lenin fra Tyskland og ind i Rusland, så han kunne bidrage til den russiske revolution. Blev i 1918 tysk udenrigsminister efter at have afslået det i første omgang.

Mærkesager i forhandlingerne:

- ✦ Punkterne, som er nævnt i Brockdorff-Rantzau's tale.
- ✦ Vigtigst af dem er, at Tyskland bærer sin del af ansvaret for krigen, men ikke alene. Mange nationer ønskede denne krig og har lige så stor skyld i den.
- ✦ Skyldsspørgsmålet bør derfor undersøges af en neutral kommission.
- ✦ Ønsker sammenlægning af Østrig og Tyskland i ét storrige.
- ✦ Er villig til at lade Alsace og Lorraine stemme om, hvem de vil tilhøre.
- ✦ Er villig til at lade Nordtyskland/Syddanmark stemme om, hvem de vil tilhøre.
- ✦ Er villig til at lade polskdominerede områder selv bestemme, hvem de vil tilhøre.
- ✦ Tysk afgivelse af land må være mindre, jo større kravet om krigsskadeserstatning bliver.
- ✦ De krigsdeltagende lande har brug for at blive bygget op hurtigst muligt. Tyskland vil gerne give sin del og blandt andet sende kul til Nordfrankrig og Belgien, hvor de værste kampe fandt sted. Der er dog også hårdt brug for genopbygning i Tyskland, og derfor kan betalingen ikke overstige, hvad det tyske samfund kan holde til. 5 milliarder dollars over 15 år er nok smertegrænsen her.
- ✦ Hvis Tyskland bliver pålagt for stramme krav, vil freden ikke kunne vare ved, da det tyske folk vil blive utilfredse.
- ✦ Tyskland har derudover som suveræn nation brug for militær til at holde sine grænser, og også indenrigs for at holde de kommunistiske oprør nede. Tyskland vil dog gerne nedruste noget, men skal så til gengæld være med i den store alliance, Wilson foreslår.
- ✦ Har allerede talt med amerikanerne, og de har givet udtryk for, at Wilsons 14 punkter vil blive gennemført.

Kort over Europa 1914 – krigens alliancer

Vi er dybt grebne af den ophøjede opgave, der har bragt os sammen med jer, nemlig at bringe verden en hurtig og varig fred. Vi nærer ingen illusioner om omfanget af vores nederlag – graden af vor magtesløshed. Vi ved, at den tyske våbenmagt er sønderbrudt. Vi kender styrken af det had, der møder os her, og vi har hørt de lidenskabelige krav om, at sejrherrene både vil lade os bøde som besejrede og straffe os som skyldige.

Vi kræves at erkende, at vi alene er krigsskyldige; en sådan indrømmelse ville være en løgn på mine læber. Vi søger langt fra at frikende Tyskland for al ansvar for det faktum, at denne verdenskrig brød ud og blev ført, som den gjorde. Den tidligere tyske regerings holdning ved Fredskonferencerne i Haag, deres handlinger og forsømmelser i de tragiske tolv dage i juli, kan have bidraget til katastrofen; men vi bestrider på det kraftigste ideen om, at Tyskland, hvis folk var overbevist om, at de førte en defensiv krig, alene skal pålægges skylden.

Ingen af os kunne finde på at hævde, at katastrofen kun stammer fra det skæbnesvangre øjeblik, hvor arvingen til tronen i Østrig-Ungarn faldt for morderens hånd. I løbet af de sidste halvtreds år har alle de europæiske staters imperialisme kronisk forgiftet den internationale situation. Politikken med gengældelse og ekspansion samt foragten for folkeslagenes ret til selvbestemmelse bidrog til Europas sygdom, som nåede sit klimaks under verdenskrigen. Den russiske mobilisering fratog statsmændene muligheden for at helbrede og lagde beslutningen i hænderne på militære myndigheder.

Den offentlige mening i alle lande blandt vores modstandere runger med de påståede forbrydelser, som man hævder, at Tyskland har begået under krigen. Her er vi igen klar til at anerkende den uret, der er begået. Vi er ikke kommet her for at formindske ansvaret hos dem, der førte krigen politisk og økonomisk, og for at frasige os de overtrædelser af folkeretten, som faktisk er begået. Vi gentager erklæringen, der blev fremsat i den tyske Rigsdag i begyndelsen af krigen: Der blev gjort uret mod Belgien, og vi ønsker at rette den.

Desuden, hvad angår krigsførelsesmetoderne, kan man ikke alene bebrejde Tyskland. Enhver europæisk nation kender til handlinger og personer, om hvem deres bedste borgere nødig vil dvæle ved mindet. Jeg ønsker ikke at svare på bebrejdelser med bebrejdelser, men hvis det er os, der kræves bod af, må Våbenhvilen ikke glemmes. Seks uger gik, før vi opnåede den, og seks måneder, før vi erfarede Deres fredsbetingelser. Forbrydelser i krig kan ikke undskyldes, men de begås i kampen for sejr, i angsten for at bevare nationens eksistens, i en lidenskabens hede, der sløver nationernes samvittighed. De hundredtusinder af civile, der er omkommet siden den 11. november på grund af blokaden, blev dræbt med koldt overlæg, efter at vores modstandere havde vundet og sikret sig sejren. Tænk på det, når I taler om skyld og bod.

Omfanget af skylden for alle deltagere kan kun fastslås ved en upartisk undersøgelse udført af en neutral kommission, hvor alle de vigtigste aktører i tragedien bliver hørt, og

for hvem alle arkiver åbnes. Vi har krævet en sådan undersøgelse, og vi gentager kravet.

Selvom vi står alene på denne konference, uden allierede, og står over for vores talrige modstandere, er vi ikke forsvarsløse. I har selv bragt os en allieret: retfærdigheden, som blev garanteret os ved aftalen om fredsgrundsætningerne.

Mellem den 5. oktober og 5. november 1918 opgav de allierede og associerede regeringer idéen om en magtfred og indskrev ordene 'Retfærdighedens Fred' på deres banner. Den 5. oktober 1918 fremsatte den tyske regering principperne fra USA's præsident som grundlag for fred, og blev den 5. november underrettet af Mr. Lansing, udenrigsministeren, om, at de allierede og associerede magter havde accepteret dette grundlag med to specifikke forbehold. Præsident Wilsons principper blev derfor bindende for begge stridende parter – både for jer og for os, og også for vores tidligere allierede.

Selvom disse principper hver for sig kræver forfærdelige nationale og økonomiske ofre af os, er alle nationers hellige og grundlæggende rettigheder beskyttet af denne aftale. Verdens samvittighed står bag den; ingen nation vil få lov til at overtræde den ustraffet.

På dette grundlag vil I finde, at vi er villige til at undersøge de fredsforberedelser, som I lægger foran os, med den faste hensigt at vi deles om den fælles opgave med at genopbygge det, der er blevet ødelagt, rette den uret, der er blevet begået – først og fremmest den uret, der er begået mod Belgien – og pege menneskeheden mod nye mål for politiske og sociale fremskridt. På grund af det overvældende antal problemer, der præger opfyldelsen af vores fælles formål, bør de vigtigste enkeltspørgsmål så hurtigt som muligt henvises til

særlige ekspertkommissioner, der skal drøfte dem på basis af det af jer fremlagte udkast. I denne forbindelse vil det være vores vigtigste opgave at genrejse den ødelagte menneskelige livskraft i de berørte nationer ved en international beskyttelse af arbejderklassens liv, sundhed og frihed.

Jeg betragter vores næste mål som genoprettelsen af Belgiens og Nordfrankrigs område, der blev besat af os og ødelagt af krigen. Vi har højtideligt accepteret forpligtelsen til at gøre dette og er fast besluttet på at gennemføre det i det omfang, der kan blive enighed om mellem os. For at gøre dette er vi henvist til samarbejdet med vores tidligere modstandere. Vi kan ikke fuldføre opgaven uden den tekniske og finansielle deltagelse fra sejrherrene; I kan kun fuldføre den med vores hjælp. Det må det forarmede Europa ønske, at genopbygning skal gennemføres så succesfuldt og økonomisk som muligt. Dette ønske kan dog kun opfyldes ved hjælp af en klar og forretningsmæssig forståelse for de bedste metoder. Den værste metode ville være at fortsætte med at lade arbejdet blive udført af tyske krigsfanger. Sådan en arbejdskraft er bestemt billig. Det ville dog koste verden dyrt, hvis had og fortvivlelse blev vakt i det tyske folk ved tanken om, at deres fangne sønner, brødre og fædre fortsatte med at vansmægte i deres tidligere slaveri efter fredsbetingelserne. Vi kan ikke opnå en varig fred uden en øjeblikkelig afgørelse af dette spørgsmål, en afgørelse der allerede har trukket ud alt for længe.

Vores eksperter på begge sider bliver nødt til at undersøge, hvordan det tyske folk bedst kan opfylde sin finansielle forpligtelse til skadeserstatning, uden at bryde sammen under den tunge byrde. Et sådant sammenbrud ville berøve dem, der er berettiget til kompensation, de

goder, de har krav på, og ville medføre en uoprettelig forvirring i den europæiske økonomi som helhed. Både sejrherre og besejrede må være på vagt mod denne truende fare og dens uforudsigelige konsekvenser. Der er kun én måde at afværge det på: ubetinget anerkendelse af folkets økonomiske og sociale solidaritet, i et frit og omfattende Folkeforbund.

Mine Herrer, den ophøjede tanke, at verdenshistoriens mest forfærdelige ulykke skal medføre det største fremskridt i menneskets fremgang, er blevet formuleret og vil blive virkeliggjort. Hvis målet skal nås, hvis de faldne i denne krig ikke skal være døde forgæves, må portene til Folkeforbundet slås åbne for alle godhjertede folkeslag.

Det tyske folk er oprigtigt forberedt på at affinde sig med sin hårde skæbne, forudsat at det fredsgrundlag, man er blevet enige om, forbliver urokkeligt. En fred, som over for hele verden ikke kan forsvares i retfærdighedens navn, vil konstant fremkalde ny modstand mod sig. Ingen ville være i stand til at underskrive den med en ren samvittighed, for den ville være umulig at opfylde. Ingen ville kunne påtage sig garantien for den udførelse, som underskriften indebærer.

Vi vil undersøge det dokument, der er forelagt os, med al god vilje og i håbet om, at det endelige resultat af vores møde kan underskrives af os alle.

Besvar disse spørgsmål, når du har læst talen:

1. Hvad er ifølge Brockdorff-Rantzau hovedproblemet i de allieredes fredsbetragtninger?
2. Hvilken opfattelse har Brockdorff-Rantzau af årsagerne til krigen?
3. På hvilket grundlag ønsker Tyskland, at fredens vilkår skal sluttes? Hvorfor?
4. Hvilke problemer ser Brockdorff-Rantzau i erstatningsspørgsmålet?
5. Hvordan er tonen i talen? Karakterisér stilen i talen.
6. Overvej, hvordan du kan bruge talen i de kommende fredsforhandlinger.

Karakterark – Georges Clemenceau

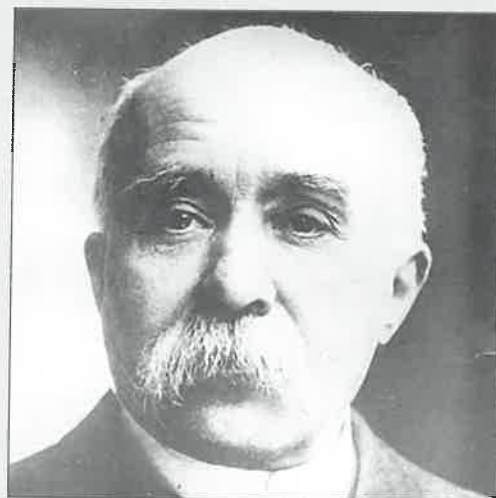
Navn: Georges Benjamin Clemenceau

Nationalitet: Fransk

Alder: 78 år (født 28. september 1841)

Personlighed: Dygtig og durkdreven forhandler, dog med et til tider iltert temperament (hvilket har givet ham tilnavnet "Tigeren").

Baggrund: Uddannet læge. Opholdt sig i USA fra 1865 til 1869. Begyndte for alvor sin politiske karriere under Den Tysk-Franske Krig i 1870-1871. Glemte og tilgav aldrig Tyskland for deres sejr og den ydmygende fredsslutning og kroning af Kejser Wilhelm d. 2 i spejlsalen i Versailleslottet. Delvist som følge af dette så han livet igennem Tyskland som den store fjende, der aldrig igen måtte få mulighed for at true Frankrig. Netop hans stærke fransknationale politik, fjendtligheden mod Tyskland og en kompromisløs og hård linje mod disse fik ham valgt ind på posten som premierminister i 1917. For at bevare sin vælgertilslutning må han også komme med nogle hårde resultater i denne forhandling.

Mærkesager i forhandlingerne:

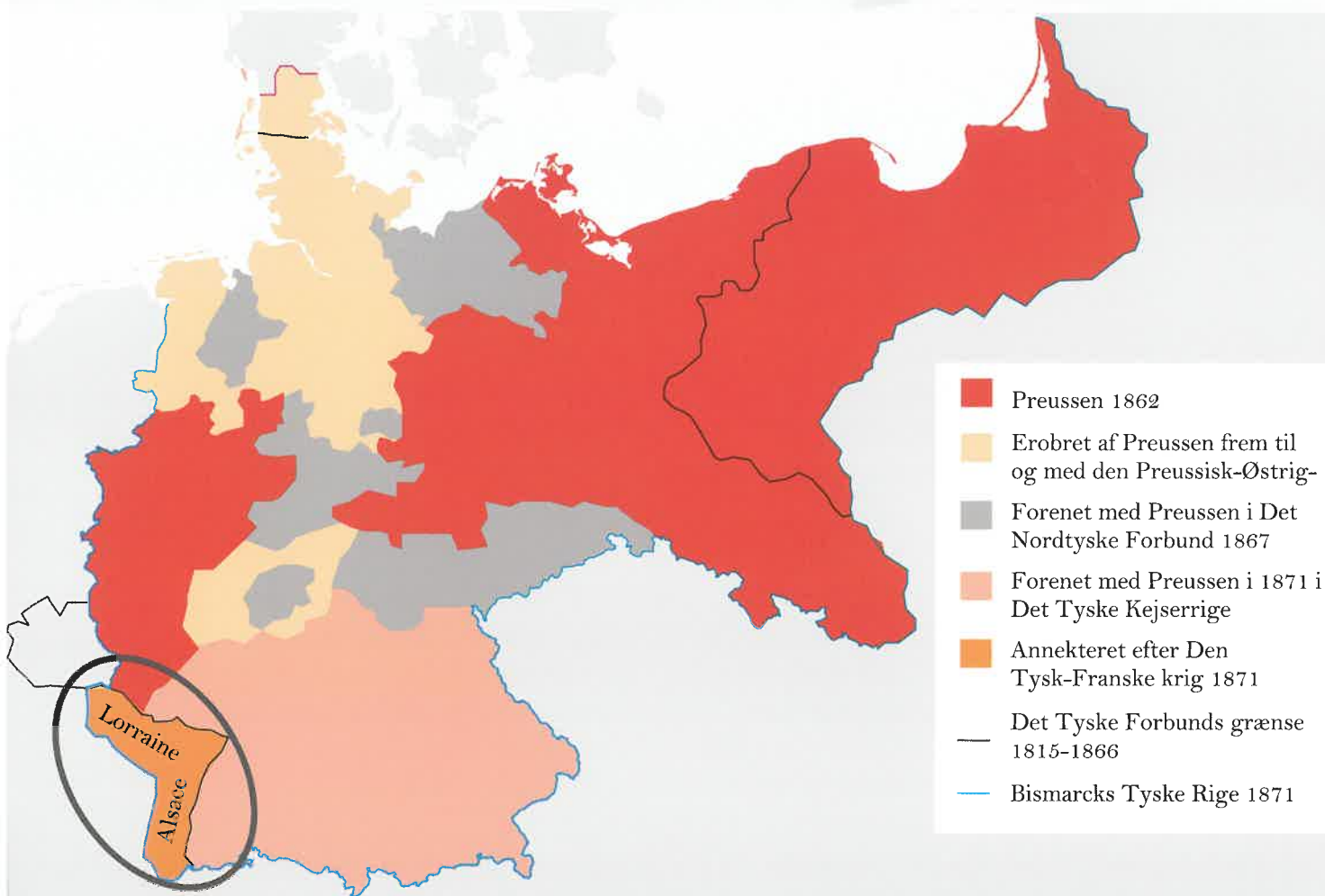
- ✦ Tyskland har tabt krigen og kan derfor ikke stille nogen krav.
- ✦ Frankrig har mistet mest i denne krig.
- ✦ Alsace og Lorraine (som blev tabt i Den Tysk-Franske Krig) skal tilbage til Frankrig.
- ✦ Tysk aggressivitet var skyld i krigen.
- ✦ Tyskland skal forhindres i at kunne udgøre en trussel mod Frankrig nogensinde igen. De franske tab har været så store og dyre, at dette skal være krigen, der har endt alle krige (mod Tyskland).
- ✦ Tyskland må derfor ikke have noget militær af nogen betydning. Det vil sige (næsten) ingen flåde, ingen hær, ingen fly, intet artilleri og ingen tanks.
- ✦ Tyskland har siden dets samling været en økonomisk stormagt, og så længe Tyskland er det, vil det være en potentiel trussel mod Frankrig.
- ✦ Fordi Tyskland var skyld i krigen, bør de også betale dens omkostninger.
- ✦ Som del af kompensationen for krigsskader på industrien skal Frankrig have Saar-områderne (der er fyldt med kul).
- ✦ Der må være stærke alliancer, der kan stå sammen, hvis Tyskland skulle blive en trussel igen. Et forbund mellem verdens nationer mod Tyskland ville her være en god idé.
- ✦ Der bør derudover oprettes nogle stater mellem Tyskland og Rusland og gerne andre småstater i resterne af Osmannerriget og Det Østrig-Ungarske Rige, der kan være allierede med Frankrig eller Frankrigs kolonier. Der kan her tages udgangspunkt i de nationale mindretal i områderne, der selv bestemmer, om de vil være uafhængige. Det harmonerer godt med idealer om frihed og demokrati, eller en blanding af mindretal, hvilket kan sikre ustabile riger, der er lettere at kontrollere. Dette vil være særligt aktuelt i Mellempøsten.
- ✦ Den tyske grænse op mod Frankrig og langs hele Rhinen skal kontrolleres af Frankrig

eller direkte være en del af det franske rige, så tyskerne ikke igen pludselig kan vælte ind over grænsen.

- ✦ Det vil i det hele taget ikke gøre noget, hvis Tyskland er så lille som muligt (og har problemer med nationale mindretal inden for deres grænser). Danmark bør derfor få sine

hævdvundne gamle områder tilbage og gå helt ned til deres fæstningsvold Dannevirke – som vikingedronningen Tyra efter sigende byggede med egne hænder.

- ✦ Der er derudover en smule nag mod USA, da de tilsyneladende har indledt forhandlinger med tyskerne uden om Frankrig.

Kort over Alsace og Lorraine 1914, samt tysk ekspansion

George Clemenceaus tale

Talen blev holdt i forbindelse med overrækkelsen af Versaillestraktaten, 1919

Dette er hverken tiden eller stedet for overflødig ord. Foran jer ser I de befuldmægtigede repræsentanter for de allierede og associerede magter, både små og store, der i mere end fire år, uden ophør, har ført den ubarmhjertige krig, der blev dem påtvunget. Regnskabet er kommet. I bad os om fred. Vi er villige til at give den til jer. I det dokument, som konferencegeneralsekretæren snart vil overrække jer, vil I kunne læse de betingelser, som vi har fastlagt. Hvad I måtte have brug for til at undersøge dens tekst, vil blive jer givet, inklusive selvfølgelig brugen af den høflighed, der sædvanligvis praktiseres blandt civiliserede folk.

For at klarlægge min tankegang er jeg nødt til at tilføje, at denne Anden Fred i Versailles, som snart vil blive genstand for vores diskus-

sion, er blevet for dyrt købt af de folk, der er repræsenteret her, til at vi ikke alle, i enighed, er fast besluttede på, ved enhver tænkelig måde, at indkræve alle de rimelige krav, der skyldes os.

Jeg vil nu gøre de befuldmægtigede opmærksomme på den procedure, der er blevet vedtaget med hensyn til diskussioner. Hvis nogen derefter ønsker at komme med bemærkninger, vil han selvfølgelig få lov til at tale.

Der vil ikke være nogen mundtlige diskussioner, og deres bemærkninger skal gives skriftligt. De tyske fuldmægtige har en periode på femten dage til at indgive deres skriftlige bemærkninger, både på fransk og engelsk, om traktaten som helhed (...)

Besvar disse spørgsmål, når du har læst talen:

1. Hvad er Clemenceaus holdning til Tyskland?
2. Hvordan ser han på skyldsspørgsmålet?
3. Hvordan er tonen i talen? Karakterisér henvendelsesformen.
4. Hvilken rolle tror du, det spiller for Clemenceau, at fredsforhandlingerne foregår i Versailles?
5. Overvej, hvordan du kan bruge talen i de kommende forhandlinger.

Karakterark – Lloyd George

Navn: David Lloyd George

Nationalitet: England (Wales)

Alder: 56 år (født 17. januar 1863)

Personlighed: God og snedig forhandler, der udenrigspolitisk lægger vægt på princippet om magtbalance og indenrigspolitisk lægger vægt på at håndtere blandt andet den voksende arbejderbevægelse.

Baggrund: Kommer af små kår med en fader, der var skolelærer og bonde (og som døde tidligt), og en moder, der derefter boede med Lloyd hos hendes broder. Lloyds morbror – en meget liberal baptistpræst – tilskyndede ham til en politisk karriere, og Lloyd havde løbende kontakt til ham, indtil morbrorens død forrige år. Delvis på grund af sin baggrund identificerede Lloyd George sig med "den lille mand" og var ansvarlig for gennemførelsen af visse velfærdsinitiativer. Han var modstander af Den Anden Boerkrig og pacifist op til 1914. Blev premierminister i 1916.

Mærkesager i forhandlingerne:

- ✦ Belgien skal være selvstændigt og frit.
- ✦ Tyskland har tabt krigen og kan ikke stille nogen krav.
- ✦ Tysk aggressivitet var skyld i, at England gik ind i krigen.
- ✦ England skal genopbygges igen, titusindvis af krigsveteraner skal behandles og have pension. Der skal laves velfærdsreformer for at tækkes arbejderbevægelsen. Det vil koste mange penge, og Tyskland skal i stort omfang betale for krigen.
- ✦ England skal derfor også have størstedelen af Tysklands kolonier, særligt i Afrika, så det britiske imperium kan vokse.
- ✦ Af sikkerhedspolitiske årsager skal det dog også forhindres, at der kommer én stormagt, der dominerer det europæiske kontinent. Tyskland må derfor ikke køres helt i sæk, men skal være en modvægt til blandt andet Frankrig, så de ikke senere kan blive en trussel mod England.
- ✦ Derfor bør man også sikre, at tysk territorium ikke bliver alt for reduceret – Danmark bør derfor som udgangspunkt ikke gå til Ejderen. De slesvigske områder kan dog godt få lov til at afholde en form for afstemning om, hvem de vil tilhøre.
- ✦ Et forbund mellem verdens nationer vil være en god idé. Idéen er her, at hvis én nation bryder med alliancen, vil alle medlemmerne gå sammen mod den nation. Derfor er det også vigtigt, at Tyskland er med i alliancen (hvis det for eksempel var Frankrig, der skulle bryde alliancen).
- ✦ Der bør derudover oprettes nogle småstater i resterne af Osmannerriget, og Det Østrig-Ungarske Rige, der kan være allierede med England, eller som England kan øve indflydelse på. Der kan her tages udgangspunkt i

de nationale mindretal i områderne, der selv bestemmer, om de vil være uafhængige, hvilket harmonerer godt med idealer om frihed og demokrati, eller om de vil være en blanding af mindretal, hvilket kan sikre ustabile riger, der er lettere at kontrollere. Dette vil være særligt aktuelt i Mellemøsten.

- ✦ Har dog lovet nogle områder i Osmanneriget, nemlig Palæstina, til den Zionistisk (jødiske) Bevægelse. Er kommet til at love det samme område til en arabisk oprørsbevægelse, som tak for deres hjælp i kampen mod Osmannerriget. Har også lovet Frankrig, at

samme område skal være under international kontrol.

- ✦ Tysklands militær (og særligt flåden) skal begrænses stærkt.
- ✦ England skal have lov til at kunne bruge sin stærke flåde og lave flådeblokader hvor som helst (dog ikke nødvendigvis i enkelte staters søterritorium). Derfor kan man ikke bare garantere, at folk skal have frihed til at sejle på havene, som de vil.
- ✦ Der er derudover en smule nag mod USA, da de tilsyneladende har indledt forhandlinger med tyskerne uden om England.

Kilde: H.G. Wells: "Outline of History", 1920

Kort over Afrika 1914 med kolonier

Lloyd Georges tale

Hvem var skyld i krigen?, juni 1917

I disse forfærdelige tider er det en tilfredsstillelse for Storbritannien, at intet af ansvaret for disse begivenheder hviler på hende.

Hun er ikke Jonas i denne storm. Den del, som vores land har taget i denne konflikt, i dens oprindelse og dens udførsel, har været lige så hæderlig og ridderlig som nogen anden rolle, det nogensinde har taget i noget land i nogen militær operation.

Vi kunne forestille os ud fra erklæringer, som blev fremsat af tyskerne, ja! og endda af nogle få mennesker i dette land, som konstant henviser til vore tyske kammerater, at denne frygtelige krig var åndssvagt og ondskabsfuldt fremkaldt af England – aldrig Skotland – aldrig Wales – og aldrig Irland.

Hensynsløst fremprovokeret af England for at øge hendes besiddelser og ødelægge indflydelsen, magten og velstanden hos en farlig rival.

Aldrig har man hørt en mere tåbelig forvrængning af de faktiske forhold. Det skete for tre år siden eller mindre, men der har høbet sig så mange overvældende begivenheder op i de mellemliggende år, at nogle mennesker måske har glemt nogle af de væsentlige fakta, og det er vigtigt, at vi nu og igen gentager dem, ikke blot for at tilbagevise dem, der bagtaler vores fædreland, men for at fastholde hendes folks hjerter i den urokkelige overbevisning, at ingen del af skylden ved denne frygtelige blodsudgydelse hviler på deres fædrelands samvittighed.

Hvad er de vigtigste fakta? Der var seks lande, der gik ind i krigen i begyndelsen. Storbritannien var det sidste, og ikke det første.

Før hun gik ind i krigen, gjorde Storbritannien alt for at undgå den; bad og tryglede og bønfuldt om, at der ikke skulle være nogen konflikt.

Jeg var medlem af kabinettet på det tidspunkt, og jeg husker de oprigtige bestræbelser, vi gjorde for at overtale Tyskland og Østrig til ikke at nedsænke Europa i dette blodbad. Vi tryglede dem om at indkalde til en europæisk konference, hvor de kunne genoverveje.

Hvis den konference havde fundet sted, ville argumenterne imod at fremprovokere en sådan katastrofe have været så overvældende, at der aldrig ville have været en krig. Tyskland vidste det, så hun afviste konferencen, selv om Østrig var parat til at acceptere den. Hun erklærede pludselig krig, og alligevel er vi dem, der bliver beskyldt for bevidst at fremprovokere denne krig for at angribe Tyskland.

Vi tryglede Tyskland om ikke at angribe Belgien og fremlagde en traktat, underskrevet af kongen af Preussen, såvel som kongen af England, hvor han forpligtede sig til at beskytte Belgien mod en angriber, og vi sagde: ”Hvis du invaderer Belgien, har vi intet andet alternativ end at forsvare det.”

Fjenden invaderede Belgien, og nu siger de:
"Hvorfor har du, England, i sandhed fremprovokeret denne krig?"

Det er ikke helt historien om ulven og lammet.
Jeg vil fortælle dig hvorfor – fordi Tyskland forventede at finde et lam og fandt en løve.

Besvar disse spørgsmål, når du har læst talen:

1. Hvad er Lloyds Georges holdning til Tyskland?
2. Hvordan ser han på skyldsspørgsmålet?
3. Hvordan er tonen i talen? Karakterisér henvendelsesformen.
4. Overvej, hvorfor Lloyd George finder det vigtigt at pointere Englands uskyld. Hvem er talen rettet mod?
5. Overvej, hvordan du kan bruge talen i de kommende fredsforhandlinger.

Karakterark – Woodrow Wilson

Navn: Thomas Woodrow Wilson

Nationalitet: USA

Alder: 63 år (født 28. december 1856)

Personlighed: Idealistisk og engageret – praktiske problemer må ikke stå i vejen for den gode idé. Let tilbøjelighed til hypokondri.

Baggrund: Præstesøn fra Virginia i USA's sydstat, der som et af sine første minder husker at stå ved General Lees side. Woodrow havde som barn svært ved at lære at læse, men trænede sig op til det gennem jernhård selvdisciplin og bestod senere fra Princeton College. Han læste derefter til advokat, hvilket han også arbejdede som et stykke tid, men skrev sin ph.d. i statskundskab. Han afleverede senere en doktorafhandling, hvor han kritiserede USA's politiske system. Woodrow bliver, som demokraternes kandidat, valgt som USA's præsident i 1913 og genvalgt i 1916, på budskabet om, at han har holdt USA uden for krigen. Gik i 1917 ind i krigen på budskabet om at gøre *"the world safe for democracy"* og forhindre en ny storkrigs opståen. Er i øjeblikket præget af et svækket helbred og stærk kritik fra republikanerne angående hans 14 punkter.

Mærkesager i forhandlingerne:

- ★ De 14 punkter i programmet (USA er den eneste nation, der er mødt op med så klare forhandlingsmål).
- ★ Af de 14 punkter er særligt ideen om én verdensomspændende alliance vigtig (punkt 14), idet et sådan forbund mellem nationerne vil sikre verdensfred. Det skyldes, at hvis en nation bryder alliancen, vil alle verdens andre nationer være forpligtiget til at gå imod denne. Det vil derfor gøre det særdeles svært for en enkelt nation at erklære en anden krig.
- ★ Her er det særligt vigtigt, at Tyskland får lov til at være med i denne alliance, så de kan bidrage til verdensfreden, og ikke bliver sat uden for den med det samme.
- ★ Tyskland bør desuden hjælpes på fode så hurtigt som muligt, og demokratiet bør stabiliseres der, som en nation ligeværdig med andre. Man bør derfor ikke kræve krigsskadeserstatning, og det er endda muligt, at man bør eftergive anden gæld, Tyskland måtte have. Hvis Tyskland ikke bliver hjulpet, vil det skade verdensøkonomien og destabilisere demokratiet – og et ustabil Tyskland er farligt for verdensfreden.
- ★ Punkt 5 er derudover også vigtigt, når det handler om at tegne det nye verdenskort. Her er det vigtigt, at de store nationer ikke blot sidder og rykker rundt med de mindre, som var de brikker i et spil, men at områderne selv får lov til at bestemme, hvem de vil tilhøre, eller om de vil være selvstændige.
- ★ Har allerede talt med den tyske regering i forbindelse med indstilling af kampene og stillet dem de 14 punkter i udsigt. De har allerede indført demokrati og accepteret de 14 punkter uden forbehold.

Kilde: National Geographic, *Races of Europe, 1918*

Kort over samtidens opfattelse af befolkningsgrupper i Europa 1918

Woodrow Wilsons 14 punkter

Kilden er et uddrag fra 8. januar 1918

(...)

Vores program er (...) Verdensfredens program; og det program, det eneste mulige program, som vi ser det, er dette:

1. Åbne fredspagter, åbent nået frem til, hvorefter der ikke må være nogen hemmelige internationale forståelser af nogen art – diplomati skal altid foregå ærligt og i offentlighedens øjne.
2. Absolut frihed til sejlads på havene, uden for territorialfarvande, både i fred og i krig, undtagen når havene kan lukkes helt eller delvist ved international handling til håndhævelse af internationale konventioner.
3. Fjernelse, så vidt det er muligt, af alle økonomiske barrierer og etablering af ensartede handelsbetingelser mellem alle nationer, der samtykker i freden og forener sig for at opretholde den.
4. Der gives og tages tilstrækkelige garantier for, at national bevæbning vil blive reduceret til det laveste punkt, der er forenelig med indenlandsk sikkerhed.
5. En fri, fordomsfri og absolut upartisk justering af alle koloniale krav, baseret på en streng overholdelse af princippet om, at ved afgørelsen af alle sådanne suverænitets-spørgsmål skal de berørte befolkningers interesser have samme vægt som de rimelige krav fra den regering, hvis titel skal afgøres.

(...)

7. Belgien, vil hele verden være enige om, skal rømmes og genoprettes, uden noget forsøg

på at begrænse den suverænitæt, som det nyder til fælles med alle andre frie nationer. Ingen anden enkelt handling vil forslå, da denne vil tjene til at genoprette tilliden blandt nationerne til de love, som de selv har sat og bestemt for reguleringen af deres forhold til hinanden. Uden denne helbredende handling er hele den internationale lovsstruktur og gyldighed for altid svækket.

8. Alt fransk territorium bør frigives og de invaderede dele genrejses, og den uret, som Preussen tilføjede Frankrig i 1871 i spørgsmålet om Alsace-Lorraine, og som har forstyrret verdensfreden i næsten halvtreds år, bør rettes op, for at freden atter kan blive sikret til alles bedste.
9. En efterjustering af Italiens grænser bør ske efter klart genkendelige nationalitetslinjer.

(...)

13. Der bør opføres en uafhængig polsk stat, som bør omfatte de områder, der er beboet af uomtvisteligt polske befolkninger, som bør sikres en fri og sikker adgang til havet, og hvis politiske og økonomiske uafhængighed og territoriale integritet bør garanteres ved en international pagt.
14. Der skal dannes en almen sammenslutning af nationer i henhold til særlige pagter med det formål at yde gensidige garantier for politisk uafhængighed og territorial integritet til både store og små stater.

Besvar disse spørgsmål, når du har læst de 14 punkter:

1. Find overskrifter til punkterne.
2. Wilson havde oprindeligt gjort sig til talsmand for "en fred uden sejrherre". Kommer det til udtryk i hans 14 punkter? Hvordan?
3. Hvilke realpolitiske problemer ligger der gemt bag de enkelte punkter?
4. Hvilken fordel rummer de 14 punkter for USA?
5. Overvej, hvordan du kan bruge punkterne i de kommende forhandlinger.

